

Askepott

Det var engang en mann som var svært rik. Men så ble konen hans syk, og da hun merket at hun ikke hadde lenge igjen, kalte hun den eneste lille datteren sin hen til sengen. «Kjære barn», sa hun. «Vær alltid from og god, så vil den kjære Gud bestandig hjelpe deg, og jeg vil se ned til deg fra himlen og følge deg hvor du går.» Etterpå lukket hun øynene og døde. Men den lille pike gikk hver dag ut til morens grav, og var bestandig from og god. Da vinteren kom bredte sneen et hvitt dekke over graven, og da solen om våren igjen hadde trukket det av, tok mannen seg en annen kone.

Den nye konen hadde brakt med seg til huset to døtre som var meget vakre, men onde og slemme. Da ble det en ond tid for det stakkars stebarn. «Skal den dumme gås virkelig sitte sammen med oss inne i stuen?» sa de. «Den som vil spise brød, må selv fortjene det. Ut med kjøkkenpiken!» Så tok de fra henne hennes vakre klær, trakk på henne en gammel grå kjole, og gav henne tresko på benene. Etterpå lo de og gjorde narr av henne og førte henne ut i kjøkkenet. Der måtte hun utføre tungt arbeide, stå opp før det ennå var dag, bære vann, gjøre opp varmen, koke og vaske. Dessuten gjorde hennes søstre henne alt det onde de kunne finne på; de spottet henne og rystet alle ertene hennes ned i asken, så hun måtte sitte en lang stund og plukke dem opp igjen. Om kvelden, når hun var trett av det tunge arbeidet, fikk hun ingen seng å ligge i, men måtte legge seg i asken ved siden av skorstenen. Derfor var hun bestandig sotet og skitten, og så kalte de henne Askepott.

Da faren engang ville reise på markedet, spurte han de to stebarn om hva han skulle bringe med hjem til dem.

«Vakre klær», svarte den ene.

«Perler og edelstener», svarte den andre.

«Men du, Askepott», sa han etterpå, «hva vil du ha?»

«Den første kvisten som på tilbakeveien berører hatten din, far», svarte Askepott. «Bryt den av og ta den med til meg.»

Faren kjøpte nå til de to stesøstre vakre klær, perler og edelstener, og da han på tilbakeveien red gjennom et grønt kratt, berørte en hasselkvist ham og rev av ham hatten hans. Så brøt han av kvisten og tok den med seg. Da han kom hjem, gav han stedøtrene hva de hadde ønsket seg, og Askepott gav han hasselkvisten. Askepott takket ham, gikk til sin mors grav og plantet kvisten på den, og gråt så meget at tårene rant ned på den og vætete den. Men kvisten vokste og ble et vakkert tre. Askepott gikk hver dag tre ganger ut til graven og gråt og bad, og hver gang kom en hvit liten fugl og satte seg i treet, og den lille fuglen kastet ned til henne alt det hun ønsket seg.

Men så hendte det engang at kongen avholdt en fest som skulle vare i tre dager, og til festen ble alle de vakre jomfruer i hele landet innbudt, for at kongens sønn kunne velge den brud som han helst ville ha. Da de to stesøstre hørte at også de skulle få komme på festen, ble de rent elleville av glede. De ropte på Askepott: «Kjem håret vårt, puss skoene våre og fest spennene våre; for vi skal til fest på kongens slott!» Askepott adlød, men hun gråt. Også hun ville nå gjerne være med til dansen, og så bad hun stemoren om å få bli med.

«Jasså, du vil på festen du, Askepott, du som er så sotete og stygg, og som ikke har ordentlige klær», sa stemoren, «og du vil danse du, som ikke engang har sko!» – Men da Askepott ble ved med å be og bønnfalte henne, sa hun endelig: «Se, der har jeg rystet en stor kopp med ertes i asken for deg. Hvis du om to timer har plukket opp ertene igjen skal du få bli med.» Piken gikk gjennom bakdøren ut i haven og ropte:

«Dere tamme små duer, dere små turtelduer, alle dere små fugler under himlen, kom og hjelp meg med å plukke opp

*de gode i koppen,
de slette i kroppen!»*

Da kom to små hvite duer flyvende inn gjennom kjøkkendøren; deretter kom de små turtelduer, og tilsist kom alle de små fugler under himlen flyvende inn og slo seg ned omkring asken. Og de små duer nikket med sine små hoder og begynte plukk, plukk, plukk, plukk, og så begynte også alle de andre plukk, plukk, plukk, plukk og pillet alle de gode små ertene opp i koppen. Ikke en time var forløpet før de var ferdige, og så fløy de alle ut igjen. Etterpå

bar piken koppen inn til stemoren, og hun gledet seg over at hun vel nå skulle få bli med til slottet. Men stemoren

sa: «Nei, Aksepott, du blir bare utledd; du har ingen klær og kan ikke danse.» Da piken nå gråt, sa stemoren: «Hvis du kan plukke de to store kopper fulle med erter ut av asken på en time, så skal du få bli med.» Men stemoren tenkte: «Det kan hun aldri.» Så rystet hun de to koppene med erter ut i asken. Men piken gikk gjennom bakdøren ut i haven og ropte:

«Dere tamme små duer, dere små turtelduer, alle dere små fugler under himlen, kom og hjelp meg med å plukke opp

*de gode i koppen,
de slette i kroppen!»*

Da kom to små hvite duer flyvende inn gjennom kjøkkenvinduet; deretter kom de små turtelduer, og tilsist kom alle de små fugler under himlen flyvende inn og slo seg ned omkring asken. Og de små duer nikket med sine små hoder og begynte plukk, plukk, plukk, plukk, og så begynte også de øvrige plukk, plukk, plukk, plukk og piller alle de gode erter opp i koppene. Og før en halv time ennå var forløpet, var de allerede ferdige og fløy allesammen ut igjen. Etterpå bar piken koppene inn til stemoren, og hun gledet seg over at hun nå vel skulle få bli med til slottet. Men stemoren sa: «Det hjelper allsammen intet; du kan ikke få bli med; du har jo ingen klær og kan ikke danse. Vi ville komme til å måtte skamme oss over deg!» Etterpå vendte hun den stakkars pike ryggen og gikk med sine to stolte døtre.

Da nå ingen andre var hjemme, gikk Askepott ut til sin mors grav under hasseltreet og ropte:

*«Lille tre, ryst dine grene,
gi meg gull og sølv det rene!»*

Da kastet fuglen ned til henne en kjole av gull og sølv, og et par sko med broderier av silke og sølv. Hun tok straks på seg kjolen og skoene, og gikk avsted til slottet. Hennes søstre og stemoren gjenkjente henne ikke, og mente at hun måtte være en fremmed kongedatter, så vakker var hun i sin kostbare drakt. På Askepott tenkte de slett ikke, og mente at hun lå hjemme i asken. Men kongesønnen kom henne imøte, tok henne ved hånden og danset med henne. Han ville heller ikke danse med noen annen, og han slapp ikke hennes hånd. Når noen oppfordret ham til å gjøre det, sa han: «Nei, dette er min danserinne!»

Askepott danset inntil om kvelden; da ville hun gå hjem. Men kongesønnen sa: «Jeg følger deg»; for han ville se hvem denne skjønnne pike tilhørte. Men hun løp fra ham og sprang inn i duehuset. Da ventet kongesønnen inntil faren kom og sa ham at den fremmede pike var sprunget inn i duehuset. Da tenkte han: «Mon det skulle være Askepott?» Og de måtte bringe ham en øks og en hakke for at han kunne slå duehuset istykker. Men da han hadde gjort det, så han at det ikke var noen derinne. Og da de kom hjem lå Askepott i sine sotete klær i asken, og en liten oljelampe brente svakt i skorstenen. Askepott hadde nemlig hurtig sprunget ned fra duehuset og hadde skyndet seg hen til det lille hasseltre. Der hadde hun tatt av seg de vakre klær og lagt dem på graven, og fuglen hadde igjen tatt dem bort. Etterpå hadde hun tatt på seg igjen sin simple grå kjole og satt seg ved asken inne i kjøkkenet.

Den neste dag, da festen igjen begynte, og foreldrene og stesøstre atter var dratt bort, gikk Askepott til hasseltreet og sa:

*«Lille tre, ryst dine grene,
gi meg gull og sølv det rene!»*

Da kastet fuglen ned en ennå vakrere kjole enn den foregående dag, og da hun viste seg på slottet med denne kjolen på, ble alle forbauset over hennes skjønnhet. Kongesønnen hadde ventet på henne, og han tok henne straks ved hånden og danset bare med henne. Når de andre jomfruer kom og ville ha ham til å danse med seg, sa han: «Nei, dette er min danserinne!»

Da det ble kveld ville hun hjem, og kongesønnen gikk etter henne for å se hva det var for et hus som hun gikk inn i; men hun sprang fra ham og løp ned i haven bakenfor huset. Der sto et vakkert stort tre med de herligste pærer; opp i det klatret hun så lett som et lite ekorn, og kongesønnen forsto ikke hvor det var blitt av henne. Han ventet inntil hennes far kom, og sa til ham at den fremmede pike var klatret opp i pæretreet.

«Mon det skulle være Aksepott?» tenkte faren. Og så fikk han fatt på en øks og hugget treet om. Men det fantes ingen pike oppe i dets grener, og da de igjen kom inn i kjøkkenet, lå Askepott som sedvanlig i asken. Hun hadde nemlig sprunget ned på den andre siden av treet, hadde igjen brakt fuglen i det lille hasseltre de vakre klær, og derpå tatt på seg sin simple grå kjole.

Den tredje dag, da hennes foreldre og søstre igjen var reist til slottet, gikk Askepott atter til sin mors grav og sa

til det lille tre:

*«Lille tre, ryst dine grene,
gi meg gull og sølv det rene!»*

Nå kastet fuglen ned til henne en kjole som var så prektig og strålende, at ingen hadde sett maken til den, og skoene var av skinnende gull. Da hun kom til festen med denne kjolen på, visste ingen hva de skulle si av bare forundring. Kongesønnen danset hele tiden med henne, og når noen sa at han også burde danse med en annen pike, svarte han: «Nei, dette er min danserinne.»

Da det nå ble kveld ville Askepott gå hjem. Kongesønnen ville følge henne; men hun sprang fra ham så fort at han ikke kunne nå henne igjen. Men nå hadde han funnet på et listig knep; han hadde latt hele trappen bestryke med bek, og da nå piken sprang nedad den var hennes venstre sko blitt sittende igjen i beket. Kongesønnen tok den opp. Den var liten og sirlig, og av det skinnende gull. Den neste morgen gikk han med den til mannen og sa: «Ingen annen skal bli min hustru enn den, til hvis fot denne gullsko passer.» Da gledet de to stesøstre seg; for de hadde vakre føtter. Den eldste tok skoen og gikk inn i kammeret for å prøve den, og moren sto og så på. Men datteren kunne ikke få stortåen ned i skoen; den var for liten for henne. Da rakte moren henne en kniv og sa:

«Hugg tåen av – når du er dronning behøver du ikke lenger å gå til fots.» Piken hugget tåen av, lot som om det ikke gjorde det minste ondt, og gikk ut til kongesønnen. Han tok henne da opp på hesten som sin brud og red bort med henne. Men hun måtte forbi graven, og der satt to duer i hasseltreet og ropte:

*«Kongesønn god, kongesønn god,
i skoen er blod;
den skoen så hardt hennes fot må klemme;
den rette brud sitter ennå hjemme!»*

Da så kongesønnen på foten hennes, og han så at det rant blod av den. Da vendte han hesten om, førte den falske brud tilbake til hennes hjem og sa at hun ikke var den rette; men at den andre søster skulle ta skoen på. Den andre søster tok da skoen og gikk inn i kammeret for å prøve den. Hun fikk alle tærne nedi; men hælen var for stor. Da rakte moren henne en kniv.

«Hugg et stykke av hælen!» sa hun. «Når du er dronning behøver du ikke å gå til fots lenger.» Piken hugg et stykke av hælen, lot som om det ikke gjorde det minste ondt, og gikk ut til kongesønnen. Han tok henne da opp på hesten som sin brud og red avsted med henne. Men da de kom forbi det lille hasseltre, satt de to små duer i det og ropte:

*«Kongesønn god, kongesønn god,
i skoen er blod;
den skoen så hardt hennes fot må klemme;
den rette brud sitter ennå hjemme!»*

Kongesønnen så da ned på hennes fot, og så at blodet rant ut av skoen og farvet de hvite strømper ganske røde. Da vendte han hesten om og førte den falske brud tilbake til hennes hjem. «Dette er heller ikke den rette», sa han. «Har dere ikke noen annen datter?»

«Nei», svarte faren, «jeg har kun etter min avdøde kone en stakkars liten Askepott; men hun kan umulig være bruden.» Kongesønnen sa at han skulle sende henne opp til ham; men moren svarte:

«Akk nei, hun er altfor sotet og stygg, det går nok ikke an at hun viser seg for kongesønnen.» Men han ville endelig se henne, og så ble det ropt på Aksepott. Hun vasket først ansikt og hender, og gikk så opp og neiet for kongesønnen, som rakte henne gullskolen. Hun satte seg på en skammel, trakk den tunge treskoen av sin venstre fot og satte så foten ned i den lille gullsko, som passet som om den var støpt til henne. Men da hun løftet opp ansiktet, så kongesønnen at det var den samme pike som hadde danset med ham.

«Det er jo den rette brud!» sa han. Stemoren og de to søstre ble forskrekket; de ble bleke av anger og misunnelse; men kongesønnen tok Askepott opp på hesten og red bort med henne. Da de kom forbi det lille hasseltre ropte de to hvite duer:

*«Kongesønn god, kongesønn god,
nå er det ikke i skoen blod;
den skoen kan slett ikke foten klemme;*

nå sitter den rette brud ikke hjemme!»

Og da de hadde ropt dette kom de flyvende ned og satte seg på Askepotts skuldre, den ene på hennes høyre og den andre på hennes venstre, og de ble sittende der.

Da kongesønnens bryllup med Askepott skulle avholdes kom de to falske søstre for å innsmigre seg og delta i Askepotts lykke. Da nå brudefolkene gikk til kirken var den eldste på høyre, den yngste på venstre side; men da plukket duene ut det ene øyet på dem begge. Da de gikk hjem igjen var den eldste på venstre og den yngste på høye side, og da plukket duene ut det andre øyet på dem begge. Således ble de altså for levetiden straffet for sin ondskap og sin falskhhet.

Lastet fra:

EventyrForAlle.no

Tysk folkeeventyr, samlet av Jacob og Wilhelm Grimm (Offentlig eiendom - public domain)

Original tittel: Aschenputtel

Tekst redigert av Karl-Robert Rønning, basert på den norske oversettelsen "Askepot" fra [Grimm's Eventyr \(1910\)](#) av Johan Halmrast (Offentlig eiendom - public domain)

Dette verket er lisensiert under følgende Creative Commons lisens: Navngivelse-DelPåSammeVilkår 4.0 Internasjonal. For å se en kopi av denne lisensen, besøk <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Illustrasjoner: "WC", ukjent illustratør (Offentlig eiendom - public domain?) - Ta kontakt om du har mer informasjon